

Učitelj naj se ne čuti pred okrajnim šolskim svetom vedno le podrejenega in ponižnega služabnika, temveč on ga naj v nekaterih in potrebnih slučajih s svojo inteligenco prekaša ter ga naj ume upreči v službo lastne volje in razumnosti. Zakoni mu dajejo v ta namen dovolj opore.

*Dohtar Tepka.*

### XIX.

Vprašanje: V vas, kjer službujem, prihaja neki tovariš iz sosednje šole poučevati v neko hišo, katere gospodar se jako postavlja.

Dejstvo samo na sebi, da tovariš pridno obiskuje to hišo, kjer poučuje itd., še ni graje vredno in nihče mu ne zavida tega koščka kruha.

Nekolegijalno pa se mi dozdeva njega postopanje, ker ni ta tovariš domačim učiteljem ničesar o tem omenil (vsaj meni ne). Njegova dolžnost bi pač bila, da bi o tem v prvi vrsti domače učitelje obvestil in vprašal, če nimajo oni ničesar proti temu, da on prihaja poučevati v drugo vas to in ono na izrečno željo dotičnega gospodarja.

Prepričan naj bi bil že v naprej, da mu ne bi nihče stopal na prste, — ker vsak ni za vse.

Tako postopanje bi bilo gotovo taktno in nihče bi se ne čutil užaljenega ali zapostavljenega.

Neoporečna resnica pa je, da tako ravnanje nobenemu ni všečno.

Kaj bi rekel n. pr. dotični cenjeni kolega, ako bi v vas, kjer on službuje, prihajal kak tovariš z druge vasi poučevati h kaki družini ter bi njega popolnoma zapostavljal in preziral.

Res, vzvišen je nauk, ki uči: »Česar nočeš, da drugi tebi store, tudi ti drugim ne stori.« Žal, da se malokdo ravna po tem.

*Nejček, učitelj.*

Odgovor: Vedenje dotičnega tovariša bi se moglo le tedaj netaktno imenovati, če ga z dotično hišo ne vežejo niti rodovinske niti posebne prijateljske vezi.

*Dohtar Rovar.*

## Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

K. k. Landesschulrat  
für Krain.

Z. 1851.

Laibach, am 10. Mai 1904.

Auf dem Gebiete des Unterrichts im Freihandzeichnen machen sich allenthalben Bestrebungen nach Einführung neuer Methoden geltend, welche von der den gegenwärtig vorgeschriebenen Lehrplänen zugrunde liegenden Methode differieren.

Da es nun wünschenswert erscheint, der Lehrerschaft Gelegenheit zur Betätigung in dieser Richtung zu geben, um den Wert der neueren Methoden prüfen und sodann, auf Grund der hiebei gewonnenen Erfahrungen, eventuell an eine Aenderung der bisherigen Lehrpläne schreiten zu können, wird der k. k. Bezirks- (Stadt-) Schulrat in Gemäßheit des M. E. vom 3. Mai 1904, Z. 16.020 ermächtigt, an solchen Schulen, an denen nach der Überzeugung des Bezirksschulinspektors die betreffenden Lehrer sich die notwendige Erfahrung entweder in Fachkursen oder durch Selbststudium erworben haben, innerhalb des in den vorgeschriebenen Lehrplänen dem Zeichnen zugewiesenen Lehrstundenausmaßes versuchsweise auch Übungen im Zeichnen nach einer freieren Methode zu gestatten.

Hiebei kommt neben dem Erinnerungszeichnen, respektive dem Zeichnen aus dem Gedächtnisse vernehmlich das Zeichnen nach der Natur und als besondere Übung das Freiarmzeichnen in Betracht.

Der k. k. Bezirks- (Stadt-) Schulrat wird angewiesen, jene Schulen, denen die in Rede stehende Ermächtigung erteilt wurde, dem Landesschulrate bis Ende August 1904 bekannt zu geben.

Besonders betont sei hiebei nochmals, daß die gedachte Erlaubnis, soll ein mißbräuchliches Vorgehen hintangehalten werden, nur vollends vertrauenswürdigen Lehrpersonen erteilt werden darf.

Die k. k. Bezirksschulinspektoren werden bei der Inspektion einer Schule, rücksichtlich welcher eine solche Ermächtigung erteilt wurde, dem Betriebe des Zeichenunterrichtes ihre besondere Aufmerksamkeit zuzuwenden haben.

Auf Grund der gemachten Wahrnehmungen ist nach Ablauf des Schuljahres 1905/6 ein eingehender Bericht über die in dieser Richtung gewonnenen Erfahrungen anher zu erstatten.

Hievon wird der k. k. Bezirks- (Stadt-) Schulrat zur weiteren Veranlassung mit dem Auftrage in Kenntnis gesetzt, das Stigmenzeichnen, falls dies nicht bereits geschehen sein sollte, vom Beginne des Schuljahres 1904/5 angefangen, an allen Schulen des dortigen Bezirks unbedingt und ausnahmslos abzuschaftern.

Für den k. k. Landespräsidenten:  
Schaffgotsch m/p.

## Dopisi.

### Kranjsko.

**Učiteljska petindvajsetletnica.** Dne 30. junija so praznovali v Ljubljani učiteljski abiturijenti iz leta 1879. svojo službeno 25letnico, ki se je je udeležilo sedem tovarišev; odsotna sta bila dva, eden zaradi bolezni, drugi pa zaradi oddaljenosti; prvi je pozdravil jubilate in opravičil svojo odsotnost pismenim, drugi pa brzobjavnim potom. Slavnost se je izvršila nepričakovano sijajno. Iz skromnega prijateljskega sestanka se je razvilo pravo učiteljsko slavje. Jubilanti so dobili iz raznih krajev slovenske domovine in celo iz daljne Srbije več pismenih in brzobjavnih čestitk. Skromno omizje, ki je štelo izpočetka sedem članov, je tekom popoldneva vedno naraščalo ter naraslo do blizu 50 članov. Poleg prijateljev in tovarišev iz Ljubljane in s kmetov so prihiteli k slavju tudi nekdanji sošolci, ki so pa že tekom študij ostavili učiteljišče, in sicer gg. Ignacij Borštnik, gledališki igravec iz Zagreba, Fran Stelè iz Kamnika in uradnik banke Slavije g. Avguštin Stamear. Navdušenje je bilo res veliko. K temu so največ pripomogli gg. pevci: A. Stefančič, Fr. Stele, A. Stamear, Janko Žirovnik, A. Likozar in drugi. To je bil res krasen dan, ki bo jubilentom in vsem prisotnim ostal dolgo časa v spominu. Pa tudi navdušenih napitnic ni manjkalo. Prireditelj sestanka, nadučitelj Jakob Dimnik, pozdravi najprvo svoje sošolce, potem nazdravlja vsem prijateljem in tovarišem, ki so se udeležili slavnosti in končno se pa spominja tovarišev, ki jih je že smrtna kosa pokosila ter jih položila v grob. G. tovariš Juraj Režek napije v daljšem govoru jubilentom, želeč vsem, da bi jim bila dana prilika, praznovati tudi 50letnico. In tako nadalje

so se vrstili govori in petje toliko časa, da je prišel čas odhoda.

Jubilanti so pozdravili pismenim potom g. deželnega šolskega nadzornika Frančiška Levca, gosp. župana Ivana Hribarja, g. urednika E. Gangla, gosp. župnika Ivana Vrhovnika, g. prof. Jos. Klemenčiča, gosp. ravnatelja A. Črnivca in odsotna dva tovariša. V spomin na ta veseli dan so se dali jublanti tudi skupno fotografovati in sklenili, da se snidejo zopet dne 3. avgusta letos ter izlete z vlakom, ki odhaja ob 7. uri zjutraj iz Ljubljane, do Javornika, mimo Dobrave in skozi Vintgar v Gorje, kjer bo v Žumrovi restavraciji skupni obed. — Popoldne izlet na Bled in zvečer pa domov. Tega izleta se bodo udeležili tudi vsi zgoraj imenovani pevci in pa večina prijateljev, ki so se udeležili našega slavlja. Umevno je ob sebi, da nam bo vsak tovariš in prijatelj na ta izlet dobrodošel.

Upamo, da bo to zopet lep učiteljski dan, na katerem bomo poživljali svoje utrujene živce z lepim pe-  
tjem in navdušenimi napitnicami. Navdušenje bo pa toliko večje, čim več se bo nas zbralo na tem izletu. Torej, prijatelji in tovariši, na svidenje dne 3. avgusta v Vintgarju.

K sklepu moramo tudi omeniti, da smo bili ta dan v Mrakovi gostilnici pri »Levu« izvrstno postreženi ter priporočamo to gostilnico učiteljstvu kar najtopleje. Gostilničar je tudi naročnik »Tovarišev« in »Zvončkov«. Ljubljansko učiteljstvo se shaja v tej gostilnici redno vsako sredo zvečer.

**Okrajna učiteljska skupščina za krški okraj** se je vršila pod predsedstvom nadzornika Stiasnega dne 22. junija v Krškem. Za svojega namestnika je imenoval predsednik g. ravnatelja Lapajneto, za zapisnikarja sta fungirala nadučitelj Ivan Demšar in učiteljica Emilija Ažmanova, za verifikatorja pa nadučitelj Ivan Benedičič in učiteljica Ana Zevnikova. G. nadzornik je povedal, da se je zmanjšala odstotna mera nerednega šol. obiska (od 82% do 105%). V zadnjih letih so prejele šole učil v vrednosti nad 6000 K. Lokalne učit. knjižnice so se izdatno pomnožile (4039 knjig). Šolarske knjižnice štejejo 3543 številke. — Splošno je ugajal nastop učiteljice Pavline Zirerjeve. Referenta sta bila nadučitelj Lj. Fettich-Frankheim in nadučitelj Lunaček (o učnem načrtu za deške ponavljalne šole), referentini pa učiteljici Ana Harbichova in Ivana Simončičeva (o enakem načrtu za deklishe ponavljalne šole). Po živahni debati so bili sprejeti referati. Učitelj Ivan Magerle je predaval o dobri podlagi za spise, nadučitelj Ivan Malnarič pa o tem, kako napravimo pouk v ponavljalnicah interesanten in praktičen. — Okr. učit. knjižnica ima 1774 del v 2798 zvezkih, dohodkov je imela 550 K, izdatkov 510 K 24 h. — V dež. učit. skupščino sta odpisana nadučitelja A. Lunaček in Fr. Rant, zastopnik učiteljstva v okr. šol. svetu pa je nadučitelj Ivan Malnarič.

**Iz Bele Krajine** nam poročajo: Letošnja okrajna učiteljska konferencija se je vršila v Črnomlju dne 30. rožnika točno ob 9. uri zjutraj po običajnem vzporedju. Konferenciji je prisostvoval tudi c. kr. okr. glavar Viktor Parma. Brzjavno je pozdravil učiteljstvo gospod ravnatelj Jeršinovic. Gospod c. kr. okr. šolski nadzornik Josip Turk otvori konferencijo, pozdravi zbrano učiteljstvo in imenuje svojim namestnikom g. nadučitelja Frana Šetino. Zapisnikarjem se izvoli gospodična Konecilija in gospod Kadunc. G. R. Schiller, učitelj v Črnomlju, je praktično nastopil in pohvalno obravnaval z učenci IV. razreda »Žolno« po bijologični metodi. Gospodična

učiteljica A. Fabijan in g. nadučitelj M. Bartel sta prebrala podrobni učni načrt, prva za deklishe, drugi za deško ponavljajno šolo. Naslednjo točko je tvorilo strokovno sestavljeno poročilo g. nadzornika. Gospod nadzornik je podal učiteljstvu jasno in temeljito sestavljeno navodilo k pouku za vse učne predmete ter priporočil za dotični predmet tudi najnovejša dela. V knjižnični odbor so bili per acclamationem izvoljeni gg. F. Šetina, R. Schiller, M. Dolenc in gdč. A. Praprotnikova. Istotako so bili izvoljeni v stalni odbor gg. Fr. Šetina, M. Bartel, Fr. Lovšin in gospa Megušarjeva. Nato je gospod nadzornik sklenil konferencijo s trikratnim »Živio« na presvetlega cesarja. Po končani konferenciji je bil skupni obed v hotelu »Grad«. Živahno veselje pa je priklopelo do vrhunca pri kupici naravnega belokranjskega vina v kleti gostilnice Šprajcercjeve, kamor se je zbralo učiteljstvo pred odhodom. Z veselo zavestjo, da so bili vsi naskoki srečno odbiti, da je storil vsak svojo dolžnost in da ni niden tovarišev podlegel pod težkim jarmom bede, boja in dela, smo se razšli na vse vetrove lepe Bele Krajine, da takoj drugi dan zopet sejemo v mlada srca plodonosno seme omike in narodnega napredka.

## Društveni vestnik.

### Kranjsko.

**Iz društva za zgradbo učiteljskega konvikta.** Odbor je imel dne 28. junija svojo tretjo sejo. G. predsednik Jakob Furlan naznani, da je imel »koncertni odsek« že tri posvetovanja. Na predlog tajnika g. J. Režka sklene odbor, naprositi okrajna učiteljska društva, da ob katerikoli priliki pobere letnino od članov, zakaj pravi član je le tisti učitelj, oziroma učiteljica, ki plača na leto 2 K. Odbor je nadalje sklenil, da pismenim potom povabi štajersko in goriško deželno učiteljsko zvezo ter volosko in koprsko učiteljsko društvo, da se združijo v »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« s kranjskimi tovariši, ne oziraje se na 20.000 K, ki jih je že kranjsko učiteljstvo nabralo, seveda pa pod pogojem, da uprizori glede nabiranja denarja za konvikt štajersko, goriško in istrsko učiteljstvo prav tako agitacijo kakor kranjsko učiteljstvo. Odbor stoji na stališču, da pridemo z združenimi močmi prej do zgradbe, kakor pa samo kranjsko učiteljstvo, čeprav ima to že 20.000 K zgradbenega kapitala.\* Društveni blagajnik pravi, da je »kolekto poštnih znamk« razposlal tudi na Štajersko in na Primorsko, in sicer v vsak okraj po dve kolekti.

**Občni zbor »Narodne Šole« in »Vdovskega učiteljskega društva«** bo dne 12. septembra, in sicer letos v telovadnici I. mestne šole v Komenskega ulicah.

**Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“.** Odbora »Narodne Šole« in »Vdovskega učiteljskega društva« sta sklenila, da pristopita k hranilnici vsak s štirimi deleži po 50 K. Vivat sequens!

### Štajersko.

**Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo** je praznovalo dne 12. m. m. svojo tridesetletnico. Dasiravno nam je neugodno vreme potegnilo prav debelo črto čez naš načrt ter nam onemogočilo izlet na Rogaško goro in priklenilo na dom marsikaterega ljubega gosta, se je završila slavnost vendar častno in v občo zadovoljnost. Ob poldvanajstih smo se zbrali v lepo okrašeni šolski sobi pri Sv. Križu domalega vsi člani domačega društva, trije zastopniki celjsko-laškega društva in nekateri gostje iz domačih okrajev.

\* Tako je prav! Prepričani smo, da se bodo tudi izvenkranjski tovariši poprijeli z vso vnemo nabiranja denarnih prispevkov za skupni učiteljski konvikt. Imenovana društva naj takoj ukrepejo vse potrebno, da pridemo čimprej do smotra!  
Uredn.